

Lliçó de graduació de la promoció 2014 “Memòria i identitat”

Julia López,

professora del Departament de Dret

Barcelona, 5 de juliol del 2014

Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

Vull començar felicitant tots els graduats que acaben aquest curs els seus estudis a la UPF, la nostra universitat. Final d'un període de vida i inici d'un altre que ens posa enfront d'un procés de construcció de la memòria. Memòria i identitat s'escriuen avui amb majúscules. De ben segur, records i emocions s'hi acumulen, abrigallats per un sentiment de nostàlgia, alegria i inseguretats davant allò que us espera a fora. Comença el procés d'integració de la memòria, i cal iniciar-lo agraïnt a la vostra família que us hagi ajudat a ser avui qui sou, i a aquells que des de la UPF us han ajudat a pensar com a agents de les vostres vides.

Els records s'integraran en la memòria per formar la vostra identitat. Martí i Pol, el poeta, escrivia d'una manera bella sobre la construcció de la identitat pels records. Quan els records s'integren en la memòria passen a formar part de nosaltres mateixos, a formar part de la nostra identitat. Avui acabeu formalment un període important, d'estudis; però l'acte de graduació no consisteix únicament en el lliurament d'un títol universitari, sinó que simbolitza el tancament, el comiat d'un període i l'inici d'un procés de construcció de la memòria del qual en resultarà una identitat diferenciada de la que teníeu quan va entrar a la Universitat.

Records d'amistat, noms dels amics, de converses, d'intercanvi d'experiències, de rialles, de dificultats amb els seminaris, dels exàmens, de com portar Bolonya... Epicur, Aristòtil, Sòcrates han escrit sobre el valor de l'amistat; ells ens han ensenyat a entendre que els amics són la finestra a altres mons diferents de l'egocentrisme. La UPF us ha obert moltes finestres a altres ulls, a altres paraules i a altres maneres de sentir com a vivència col·lectiva. Recordeu aquests amics com a part de l'herència de la UPF, manteniu aquests amics que la UPF us ha ofert com un referent de la vostra història.

Zimmel escriu que cada persona és única en els seus vincles, en el seu univers social; aquesta xarxa de relacions socials permet a l'individu construir la seva identitat sobre la base de la llibertat.

A més, a la motxilla us emporteu els anys d'estudi, no només el títol. El període d'estudis és un moment en el qual la curiositat és un dels motors de progrés. Recordeu, integreu, que formi part de la vostra identitat una curiositat constant. A la UPF heu tingut molts professors; recordeu i integreu a la vostra memòria tots aquells que us han ajudat a ser vosaltres mateixos, els que us han ensenyat que el millor aprenentatge és aprendre a aprendre; penseu en els que han estat bons professionals perquè entenien la professió com una vocació compromesa amb

la universitat al servei de la societat; els que us han encoratjat a entendre que l'excel·lència a nivell professional s'ha d'integrar en l'excel·lència com a ciutadà, compromès amb una societat més justa.

Ara us toca retornar a la societat allò que aquesta us ha donat a través de la UPF. Dins els reptes als quals hem de fer front, l'informe de l'OIT "El món del treball 2014. El desenvolupament a través de l'ocupació" ofereix una anàlisi exhaustiva de 140 països emergents i en desenvolupament. I mostra, per primera vegada, que invertir en llocs de treball de qualitat, disminuint l'ocupació vulnerable i reduint la pobresa dels treballadors, dona lloc a un creixement econòmic més fort.

Els països que més van invertir en llocs de treball de qualitat des del començament del 2000 han registrat, a partir del 2007, un creixement anual d'al voltant d'un punt percentual per sobre d'altres economies emergents i en desenvolupament, tal com assenyala l'informe de l'OIT esmentat. Això va ajudar a esmorteir l'impacte de la crisi mundial que va irrompre el 2008. També s'hi constata que les inversions en llocs de treball d'alta qualitat tendeixen a anar acompanyades d'una reducció de les desigualtats en els ingressos.

"El desenvolupament no és només el resultat de factors com les exportacions, el lliure comerç i les inversions estrangeres directes", va declarar Guy Ryder, director general de l'OIT. "La protecció social, el respecte de les normes fonamentals del treball i les polítiques que promoguin l'ocupació formal també són decisius per crear llocs de treball de qualitat, que millorin el nivell de vida, incrementin el consum i impulsin el creixement global. Les oportunitats de treball decent per a les dones i els homes contribueixen a reactivar el desenvolupament i a reduir la pobresa".

D'altra banda, el Programa de Treball Decent de l'OIT pot proporcionar exemples de la vida real sobre les condicions de treball decent:

- Un ambient de treball que et permeti prosperar i millorar les teves habilitats per créixer professionalment.
- Que la teva individualitat com a treballador sigui reconeguda i respectada en el teu lloc de treball.
- Que el teu lloc de treball t'ofereixi seguretat social.
- Que en el teu lloc de treball es respectin els drets fonamentals de llibertat d'associació i negociació col·lectiva.

Aquestes són les línies que l'OIT inclou per definir un lloc de treball com a decent, que respecti la dignitat dels treballadors. Aquest és el vostre compromís col·lectiu: aportar el vostre granet de sorra perquè aquests paràmetres es compleixin.

Montserrat Roig és l'autora del llibre *El temps de les cireres*, que pren el seu nom d'una cançó francesa de Jean-Baptiste Clément i Antoine Renard: "Le temps des cerises". Roig parla del temps de les cireres com el temps de la llibertat, la solidaritat, l'alegria, i de resistència enfront la injustícia. Però Montserrat Roig escriu que "per voler el temps de les cireres cal tenir fe que un dia arribarà".

Podem posar de fons la cançó "Don't forget where you belong", del grup One Direction, i amb ella seleccionar els vostres records, els que us hagin fet créixer a nivell de vocació professional i com a millors persones, creant una identitat fonamentada sobre la vostra llibertat.

Vaig arribar a Barcelona, a la UPF, l'any 1992. Sempre em va semblar que la identitat catalana s'entenia bé si es miren els castellers. El castell té tres parts: la pinya, el tronc i el pom de dalt. Mireu els castells: la construcció d'allò col·lectiu exigeix l'esforç de tots. Treballen junts com a contraforts, crosses, agulles, nas, laterals, vents, taps, diagonals... Els més forts suporten el pes per tal que, al final, el més petit, l'enxaneta, pugui coronar el castell. Tots formen la bella figura del castell.

Integreu i mireu el que heu après dels acadèmics que, des d'una dedicació excel·lent, rigorosa i vocacional a la UPF, han fet de la seva aportació a la vostra carrera més que una professió.

Integreu a la vostra memòria i a la vostra identitat la responsabilitat, el rigor i el compromís amb la societat. La UPF, com a univers de professors i personal d'administració i serveis, us ha ofert els exemples que us ajudaran a continuar construint aquesta part de la vostra identitat.

Gràcies a vosaltres per ajudar-nos també a continuar creient.

